

Nr 2/1967-68.

FINANSUTSKOTTETS betänkande N:o 2/1967-68
med anledning av Ålands landskapsstyrelses
framställning till Ålands landsting med för-
slag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat
för landskapet Åland under år 1968 (37/1967).

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget in-
begärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört land-
skapskamreraren Henrik Gustafsson, äldre landskapssekreteraren Jan-
Erik Lindfors, vägingenjören Bo Wilenius, rektorn för Ålands lyceum
Börje Karlsson, riksdagsmannen Evald Häggblom, intendenten Egon
Johansson, i hans egenskap av ordförande för landskapets idrottsnämnd,
landstingsmannen Thor-Alf Eliasson, i hans egenskap av ledamot av
sjukhusnämnden, stadsingenjör Lars Lönnqvist, i hans egenskap av leda-
mot i stadens Järsökommitté, vördsamt anföra följande:

I samband med denna framställning har utskottet behandlat

a) ltm. Runar Wiléns finansmotion med förslag, att landstinget vil-
le höja det under 5 Ht. XI:15, Fornminnesvården, i ordinarie budgeten
för år 1968 upptagna anslaget för underhåll och inlösen av gamla bygg-
nader till 4.000 mk samt därav reservera mk 2.000, som understöd till
Eckerö hembygdsgård;

b) vtm. Valter Nordas m.fl:s finansmotion med förslag, att lands-
tinget under 10 Ht V kap. i landstingets ordinarie budget för år 1968
ville upptaga ett anslag om mk 3.000, för undersökning av lämpligt
ställe för en angöringsplats i Vargskär för menförestrafiken på Föglö
kommun och anläggningens projektering; samt

c) ltm. Karl Sundbloms m.fl:s finansmotion med förslag, att lands-
tinget ville under 10 Ht. V kap. till landskapets ordinarie budget
för år 1968 införa ett anslag om 2.000 mk, för projektering av fast
vägförbindelse mellan Jyddö och Nötö byar i Föglö kommun.

Motionerna beröras närmare i detaljmotiveringen.

Utskottet har företagit resor till Kökar, Sottunga, Brändö, Föglö,
Eckerö och Finströms kommuner samt till Järsö by i Lemlands kommun.

Utskottet har jämväl inhämtat kulturutskottets utlåtande över i
budgeten ingående anslag för kulturella ändamål. Kulturutskottets ut-
låtande fogas vid detta betänkande såsom bilaga.

x x x

Den fortsatta bromsningen av statsutgifternas tillväxt, som under-
strukits i motiveringen till rikets budgetförslag manar givetvis till
efterföljd beträffande landskapets budget. De ökade anlagen inom vissa
områden i rikets budget, det gäller främst främjandet av industrin,

skogsbruket och den fysiska fostran, återspeglas följdriktigt i landskapets budget.

Landskapsstyrelsens planer på uppgörandet av en långtidsplan om fem år för nödiga investeringar och personalökningar inom landskapsförvaltningen omfattas helt av utskottet, samtidigt som utskottet förväntar sig att landstinget skall få taga del av den i sinom tid färdigställda långtidsplanen.

I samband med rikets budgetförslag har regeringen framlagt en proposition till riksdagen med förslag till lag om passagerarskatt. Denna lag, som numera omfattats av statsutskottet, skulle särskilt komma att drabba den åländska befolkningen på grund av den livliga resefrekvensen mellan Åland och Sverige. Trots att det från landskapets sida saknas möjlighet att direkt förhindra lagens tillkomst anser utskottet det finnas fog för att landstinget och landskapsstyrelsen ägnar denna fråga fortsatt uppmärksamhet.

Vid en jämförelse mellan rikets och landskapets budgetförslag synes det åtminstone saknas tvenne anslag i den sistnämnda, som ingår i riksbudgeten och som torde kunna hänföras till landskapets behörighetsområden. I riksbudgeten har nämligen upptagits ett anslag om 400.000 mk för långfristiga, räntebilliga och icke indexbundna lån för anskaffande av småtonnage och fiskebåtar. Med tanke på den åländska fiskeflottans expansion genom bland annat anskaffandet av järnbåtar, vore dylika lå-nemedel i landskapet synnerligen nödvändiga. I rikets budget har dessutom upptagits ett anslag utgörande partistöd till partierna beräknat enligt 50.000 mk för varje riksdagsman, samtidigt som regeringen framlagt en proposition med förslag till lag om partier. Avsaknaden av egentliga partipolitiska organisationer i landskapet skulle enligt utskottets uppfattning motivera att det belopp, som i riksbudgeten upptagits för landskapets riksdagsman skulle gå över landskapsbudgeten. Utskottet anser därför, att landskapsstyrelsen borde undersöka möjligheterna för införandet av motsvarande anslag i landskapsbudgeten och så snart som möjligt i tilläggsbudget upptaga ifrågavarande anslag.

Sedan landstinget år 1966 beslöt att avgifter för frambefordran av passagerare och bilar på landskapets färjor icke skulle uppbäras, föreligger ett visst fog för, att också de skärgårdsbor, som anlitar sig av m/s Skärgårdsfärjan, i motsvarande mån skulle befrias från sagda avgifter. Enligt nuvarande förhållanden reser man exempelvis avgiftsfritt på de linjer som trafikeras av m/s Ejdern samtidigt som man är tvungen att erlägga avgifter t.o.m. på samma linjer, då dessa trafikerar av m/s Skärgårdsfärjan. Landskapsstyrelsen borde därför undersöka

möjligheterna för att åtminstone personavgifterna på denna färja för resor inom landskapet skulle bortfalla.

I föreliggande budgetförslag har anslagen för främjandet av turistnäringsen undergått betydande förhöjningar samtidigt som landskapsstyrelsen aviserar en standardhöjning samt större enheter ifråga om turistanläggningar och småstugegrupper. Denna målsättning omfattas av utskottet varjämte utskottet, förutsätter att landskapsstyrelsen noggrant följer upp turismens framtida utveckling och finansieringsmöjligheter.

Beträffande det vid remissdebatten framställda förslaget att landskapsgarantiernas maximibelopp borde höjas, får utskottet framhålla såsom sin åsikt, att landskapsstyrelsen borde ägna också den frågan uppmärksamhet och vid behov komma med förslag till ändring av landskapslagen om landskapsgarantier. För närvarande uppgår taket för utestående garantier till 1 milj. mark, medan de utestående garantier-
na utgör 775.000 mark.

D e t a l j m o t i v e r i n g .

I N K O M S T E R .

6 Avd. I:1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning.

På grund av att utskottet föreslagit vissa förhöjningar på utgiftssidan, har budgetförslaget balancerats med en motsvarande höjning av statsanslaget.

U T G I F T E R .

1 Ht. I. Landstinget.

Utskottet har från kanslikommissionen mottagit en skrivelse vari meddelas, att landstingets sekreterare, borgmästaren Axel Kuffschinoff, med skrivelse av den 20 november 1967 begärt avsked från sekreterarbefattningen räknat från och med den 1 januari 1968 ävensom samtidigt anhållit om lagenlig pension räknat från samma dag. Då utskottet anser sig vara förhindrat, att införa ett nytt moment för ifrågavarande pension, samt då medel för denna synes kunna tagas från 9 Ht. I:1, har skrivelsen icke föranlett någon annan åtgärd än, att landskapsstyrelsen uppmanas undersöka huruvida ett nytt moment för landstingets pensioner borde införas under 1 Ht.

3 Ht. I o. II. Polisnrättningen i Mariehamn. Polisväsendet på landet.

Utskottet har tagit del av länsstyrelsens avböjande

utlåtande beträffande tillsättande av en överkonstapels-tjänst i Mariehamns stad och en i Jomala länsmandistrikt. För närvarande finnes i Mariehamn en överkonstapel för 16 konstaplar medan i riket motsvarande siffror i allmänhet torde vara en överkonstapel per 6 konstaplar. Motsvarande tal för Jomala länsmandistrikt utgör en överkonstapel för 10 konstaplar. Utskottet förutsätter därför att landskapsstyrelsen fortsättningsvis ägnar denna fråga uppmärksamhet för att om möjligt till ett kommande år observera anslag för de föreslagna överkonstapelstjänsterna.

4 Ht. II:1. Avlöningar.

Av förbiseende har översköterskans grundlön i budgetförslaget föreslagits till A 21 trots att översköterskan i och med att överskötersketjänsten i sanatoriet drogs in enligt tidigare fattat beslut av landskapsstyrelsen skulle placeras i löneklass A 22. Utskottet föreslår därför en förhöjning av berörda löneanslag till 13.035 mk.

Likaså av förbiseende har socialsköterskans årsarvode i budgetförslaget beräknats enligt löneklass A 15, trots att socialskötersketjänsterna efter det ifrågavarande tjänst inrättades flyttats till löneklass A 16. Anslag för en förhöjning har observerats under momentet.

5 Ht. I:12. Till landskapsstyrelsens disposition för lyceet.

Med beaktande av kulturutskottets utlåtande samt då det belopp, som ställts till landskapsstyrelsens disposition för lyceet synes vara knappt tilltaget med hänsyn till motsvarande anslag för övriga skolor, föreslår utskottet en höjning av anslaget till 1.000 mk för att bland annat användas för konventets anskaffning av teater- och annan utrustning.

5 Ht. I:3. Undervisningsmateriel och bibliotek.

10 Ht. III:1. Ålands lyceum för anskaffning av inventarier.

Landstingsman Boman föreslog under remissdebatten en höjning av dessa båda moment för anskaffning av möbler och andra inventarier till studierummet. Enligt uppgift av rektorn för skolan skulle det anslag, som finns upptaget för ifrågavarande ändamål i årets budget, vara tillfyllest att täcka kostnaderna för anskaffning av dylika inventarier. Skulle så icke vara fallet har landskapsstyrelsen möjlighet att efter företagen utredning i saken begära

ökat anslag i tilläggsbudget.

5 Ht. XI:15. ör underhåll och inlösen av gamla byggnader.

Ltm Runar Wiléns finansmotion.

Ehuru Kulturutskottet föreslagit att 1.000 mk av anslaget skulle reserveras för Eckerö hembygdsgård, anser finansutskottet, att fördelningen av ifrågavarande medel helt ankommer på landskapsstyrelsen. Med hänsyn härtill och den motivering kulturutskottet anfört beträffande dels möjligheterna att höja anslaget och dels att överhuvudtaget bevilja dylika föreningar bidrag, föreslår finansutskottet att motionen måtte avböjas.

5 Ht. XIII:4. För främjande av idrott och fysisk fostran.

För närvarande uppföres i Mariehamns stad en ny central-idrottsplan som torde bliva den enda fullständigt utbyggda idrottsplanen för hela landskapet. På grund därav har landskapets idrottsnämnd varit tvungen att på förhand binda en större del av de medel som anslås för detta ändamål under ett flertal år framåt. Med beaktande därav, och då dessutom cirka 41.000 mk enligt motsvarande proportion i riket troligen kommer att utdelas för verksamhet, anser utskottet, att ytterligare 10.000 mk borde anslås att användas såsom landskapsbidrag till ^{andra planerade} idrottsanläggningar.

5 Ht. XIII:6
a) och c).

Kulturutskottet har föreslagit en förhöjning av anslagen för Ålands spelmansgilles instruktör och för spelmansgillet. Finansutskottet anser dock för sin del, att det saknar möjlighet att för denna gång föreslå en höjning av ifrågavarande anslag, med beaktande av, att samtliga med spelmansgillet jämförbara organisationer med all sannolikhet arbetar under samma knappa ekonomiska omständigheter. En förhöjning av anslaget enbart för ifrågavarande förening skulle icke vara motiverad utan att de övriga motsvarande organisationernas behov samtidigt utreds.

5 Ht. XIII:8. Understödjande av skolgången för elever i läroverk.

Under innevarande år har anslaget för understödjande av skolgången för elever i läroverk blivit tillfullo utnyttjad oaktat skattegränserna synes vara i knappaste laget. Landskapsstyrelsen borde därför undersöka möjligheterna för en förhöjning av detta anslag likaväl som för det anslag, som för samma ändamål upptages i landskapets enskilda budget.

6 Ht. V:1. Avlöningar.1 företagskonsulent, avtalslön.

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens målsättning beträffande företagskonsulentens uppgifter och verksamhet.

10 Ht. IV:5. Fiskodlingsanstalten för grundförbättringar.

På grund av devalveringen samt felkalkylering kommer kostnaderna för de planerade grundförbättringarna av fiskodlingsanstalten att stiga till c. 20.000 mk. Utskottet föreslår därför att det i momentet upptagna anslaget om 11.250 mk skulle höjas till 20.000 mk.

10 Ht. V:1. Ltm. Valter Nordas m.fl:s finansmotion.Ltm. Karl Sundbloms m.fl:s finansmotion.

Utskottet har besökt Överö och Nötö byar i Föglö kommun för att studera möjligheterna att anlägga ett färjefäste för den nya kökarfärjan i norra Föglö samt för anläggande av bro mellan Nötö och Jyddö byar. I sitt betänkande till 1967 års budgetförslag emotsåg utskottet, att landskapsstyrelsen skulle undersöka möjligheterna att anlägga ett färjefäste för menförestrafiken i norra Föglö på lämplig befunnen plats och att inkomma till landstinget med utredning om möjligheterna härför och de därmed förknippade kostnaderna. Detsamma synes även kunna sägas om broförbindelsen mellan Jyddö och Nötö även om vardera byggnadsprojekten knappast torde kunna förverkligas under samma år. Enligt uppgift av vägingenjören skulle det anslag, som i föreliggande budgetförslag upptagits för undersökningsändamål, räcka till för verkställande av fortsatt utredning av såväl färjefästet som broförbindelsen. Utskottet, som förväntar sig, att undersökningarna skulle vara slutförda under år 1968, föreslår på grund härav att berörda finansmotioner måtte avslås.

Utskottet har även besökt Nätö och Järsö byar i Lemland för att studera möjligheterna att anlägga en väg mellan Mariehamns stad och Järsö by. Enligt stadsingenjören Lars Lönnqvist har undersökningarna av det planerade hamnbygget ännu icke slutförts i alla avseenden. Frågan om anläggandet av hamnen borde därför tillvidare frikopplas från vägplanerna. Vägens byggande skulle därefter endast prövas ur synpunkten på behovet av bygdeväg dock med beaktande av att en senare höjning av vägens klass skulle möjliggöras.

För att underlätta ortsbefolkningens behov av kommunika-
tioner, har utskottet i detta skede beslutat föreslå att
en bygdeväg skulle byggas fram till Granholm, var en
brygga skulle uppföras för den lokala befolkningens behov.
Denna bygdeväg skulle dock byggas under förutsättning, att
Lemlands kommun höres och såvitt det prövas skäligt åläg-
ges att deltaga i kostnaderna för vägen. Vägen skulle en-
ligt vägingenjörens preliminära beräkningar stiga till
250.000 mk. Ifall denna bygdeväg icke skulle kunna förverk-
ligas ännu under år 1968 förutsätter utskottet likväl att
pengarna användes för andra lämpligt befunda ändamål inom
ramen för momentet.

10 Ht. V:5. Grundreparation av Degerby tullbrygga.

Vid besök i Degerby har utskottet tagit del av den pla-
nerade grundreparationen av Degerby tullbrygga. Enligt
uppgift av vägingenjören har tvenne olika alternativ för
istandsättningen av bryggan utarbetats. Enligt det första
alternativet skulle bryggan få en längd av ca 40 meter,
vilket skulle medföra en kostnad av 310.000 mk medan det
andra alternativet, som innebär att bryggan förkortas till
26 meter skulle kosta 230.000 mk. Då utskottet anser att
det kortare alternativet om 26 meter torde kunna täcka be-
hovet, borde saken ytterligare undersökas innan landskaps-
styrelsen tar slutlig ställning till frågan.

10 Ht. V:8. Byggnad av färjfast i Kökar.

Utskottet har besökt Kökar för att studera alternativen
för den plats, där färjfastet skulle kunna byggas. Då land-
skapsstyrelsen ännu icke slutfört undersökningarna och ej
heller lagt fram något slutligt förslag till färjfastets
placering har utskottet i detta skede icke ansett sig ha
skäl att taga ställning till de olika alternativen.

Men hänvisning till det ovan anförda får utskottet
vördsamt föreslå,

att Landstinget måtte antaga landskaps-
styrelsens förslag till ordinarie inkomst-
och utgiftsstat för landskapet Åland under
år 1968 med följande ändringar och tillägg
samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upp-
taga för budgetens förverkligande erforder-
liga lån.

I N K O M S T E R.Landskapssty-
relsens för-
slag.Finansutskot-
tets förslag.6 Avdelningen.
=====I. Finansieringsinkomster.Avräknings- och ränteinkomster.

1. Statsanslag för skattefinansiell utjämning:

a) förskott för år 1968 28.211.639 28.231.980Summa I kap. 28.218.639 28.238.980Summa 6 Avdelningen 28.218.639 28.238.980Summa inkomster mk 31.801.694 31.822.035
=====U T G I F T E R.4 Huvudtiteln. Hälso- och sjukvården.
=====I. Allmän hälsovård.II. Ålands centralsjukhus.

1. Avlöningar:

Vårdpersonal.1 översköterska, grundlön (A 22) 12.344 13.0351 socialsköterska, årsarvode (A 16) 8/10 7.320 7.6402.498.405 2.499.416Summa II kap. 3.354.615 3.355.626III. Ålands centralsanatorium.

1. Avlöningar:

1 socialsköterska, årsarvode (A 16) 2/10 1.830 1.910610.832 610.912Summa III kap. 808.032 808.112

Summa 4 Huvudtiteln 5.681.464

5.682.5555 Huvudtiteln. Undervisnings- och bildningsväsendet.
=====I. Ålands lyceum.

12. Till landskapsstyrelsens disposition

för lyceet 500

1.000Summa I kap. 806.494 806.994XIII. Särskilda anslag.

4. För främjande av idrott och fysisk

fostran (reservationsanslag) 74.000

84.000Summa XIII kap. 339.450 349.450Summa 5 Huvudtiteln 6.612.802 6.623.30210 Huvudtiteln. Investeringsutgifter.
=====IV. Näringarnas främjande.5. Fiskodlingsanstalten för grund- 11.250
förbättringar20.000Summa IV kap. 63.250 72.000

Summa 10 Huvudtiteln 3.705.400

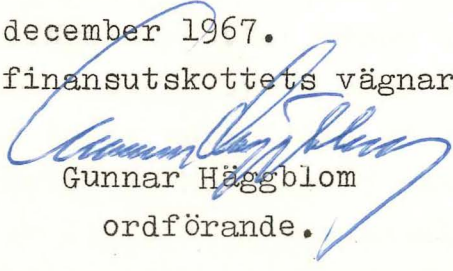
3.714.150

Summa utgifter mk 31.801.694

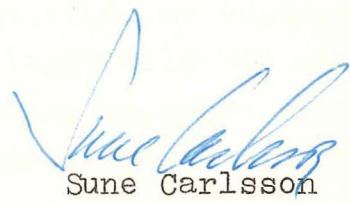
31.822.035
=====

Mariehamn, den 7 december 1967.

På finansutskottets vägnar:

Gunnar Häggblom

ordförande.

Sune Carlsson

sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Gunnar Häggblom, viceordföranden Harry Lindfors samt ledamöterna Curt Carlsson, Bertel Söderlund och Folke Woivalin.

Till Finansutskottet

från kulturutskottet.

Sedan Finansutskottet i skrivelse av den 22 innevarande november inbegärt kulturutskottets utlåtande i anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstat för landskapet Åland under år 1968 vad beträffar anslagen för kulturella ändamål får utskottet, som i särskilda avseenden begärt kompletterade upplysningar av landskapskamreraren Henrik Gustafsson samt landskapsarkeologen Matts Dreijer, härmed anföra följande.

Utskottet har funnit att de i budgetförslaget upptagna anslagen av kulturell innebörd i stort sett följer tidigare tillämpade fördelningsgrunder samt att därutöver, vilket utskottet med särskild tillfredsställelse noterat, nya anslag av betydelse för undervisnings- och bildningsväsendet upptagits samt att vissa andra väsentligt utökats. Däribland kan särskilt nämnas anslaget för fortbildning av folkskollärare liksom de för sommaruniversitetet ävensom för idrott och fysisk fostran. Vad den allmänna fördelningen av kulturanslagen beträffar, måste dock utskottet som sin uppfattning framhålla, att anslag för föreningar och institutioner i fortsättningen borde upptagas endast på basen av motiverad ansökan, varav vederbörandes ekonomiska ställning och anslagsbehov framgår. Därigenom möjliggöres större variation enligt verkligt behov vid fördelningen.

V Ht. I:12. Konventet vid Ålands lyceum.

Det belopp, som anslagits för bl.a. konventets anskaffning av teaterutrustning förefaller med beaktande av nuvarande kostnadsläge utskottet såsom alltför knappt tilltaget. Ett höjande av anslaget synes även motiverat på den grund, att här delvis torde vara fråga om utgifter av engångsnatur. Utskottet föreslår en höjning av anslaget till 500 mk. Med anledning härav föreslås att sammanlagda beloppet av det anslag, som ställs till landskapsstyrelsens disposition för lyceet höjs till 700 mk.

V Ht. XI:15. Fornminnesvården.

I anslutning till i budgeten upptaget anslag 2.000 mk för underhåll och inlösen av gamla byggnader har till

landstinget inlämnats en finansmotion, undertecknad av ltm. Rinar Wilén, vari påyrkas, att ifrågavarande anslag borde höjas till 4.000 mk, varav 2.000 mk skulle reserveras som understöd till Eckerö Hembygdsgård. I anledning därav har utskottet erfarit, att ifrågavarande anslag i landskapets budget svårigen kan höjas, om proportionen till motsvarande anslag i riket beaktas samt att understöd i vanlig mening i allmänhet icke ges till hembygdsföreningar. Med hänsyn taget till den ekonomiska satsning, som dock företagits beträffande Eckerö Hembygdsgård, varvid betydande skulder ännu kvarstår från fastighetens förvärvande, samt till den betydelse hembygdsgården har genom dess läge på en av landskapets livligaste turistorter, föreslår utskottet för sin del, att av de projekterade medlen för dylika ändamål 1.000 mk skulle reserveras för Eckerö Hembygdsgård såsom engångsutgift för avbetalning på skulder för fastighetens förvärvande.

V Ht. XII.

Biblioteksverksamheten.

Utskottet har konstaterat, att de ekonomiska medel, som inom landskapet satsas på biblioteksverksamheten i allmänhet väsentligt understiger de belopp, som i riket användes för motsvarande ändamål, varför utskottet motser en snar allmän upprustning inom biblioteksväsendet. Utskottet har särskilt beaktat att grunderna för bibliotekariernas avlöning de olika kommunerna emellan uppvisar väsentliga olikheter, varför ett förenhetligt lönesystem i detta avseende snarligen bör fås till stånd.

5 Ht. XIII:
6:c.

Ålands Ungdomsförbunds folkdansledare.

Då här är fråga om en genuin åländsk kulturyttring och då anslaget synes ringa i förhållande till verksamheten, anser utskottet skäligt att landskapsbidraget för år 1968 höjes till 1.000 mk, vilket belopp ungdomsförbundet även begärt.

5 Ht. XIII:
3 e.
5 Ht. XIII:6
a.

Ålands spelmannsgille och Ålands spelmannsgilles instruktör.

Spelmannsgillet torde ej ha några självfinansieringsmöjligheter av betydelse, varför dess verksamhet måste dimensioneras i enlighet med de landskapsbidrag, som kan erhållas. Utskottet anser därför, att Ålands spelmannsgilles anslagsbehov ej tillräckligt beaktats. Utskottet anser skäligt, att anslaget för spelmannsgillet höjes till 1.800 mk

-3-

samt för spelmansgilletts instruktör till 2.200 mk. Medel
härtilll kan eventuellt överföras från de belopp, som under
5 Ht. XIII:3 och 6 reserverats för oförutsedda behov.

Mariehamn den 30 november 1967.

På kulturutskottets vägnar:

Olof Jansson

ordförande.

Christer Jansson

sekreterare.